

DOI: 10.18372/2415-8151.24.16296
УДК 347.783.5

СУЧАСНА ІЛЮСТРАЦІЯ. ВИДАВНИЦТВО «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»

Новік Ганна Володимирівна¹, Земцова Поліна Олексіївна²

¹ старший викладач кафедри дизайну інтер'єру, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна, e-mail: hanna.novik@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0003-4027-5079

² Магістрантка, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна, e-mail: 5242905@stud.nau.edu.ua

Анотація. В статті досліджено особливості сучасної української книжкової графіки на прикладі видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Окреслюються відмінності у оформленні книжкової продукції для дитячої аудиторії. Наукова новизна полягає у спробі структурувати пошуки українських художників у оформленні казок та дитячих історій, визначити особливості роботи з ілюстрацією видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» — флагмана української видавничої справи.

Виявлено що українська книжкова графіка почала швидко розвиватися, що пов'язано з затребуваністю на ринку саме українських видань, зниженням попиту на книжки російських видавництв. Одним з яскравих прикладів являється вплив масштабних літературних ярмарків таких як Книжковий Арсенал. Незважаючи на присутність різної якості видань, адже на книжкових полицях в магазинах можна зустріти різні книжки і не завжди продукція має високий професійний рівень, на сьогоднішній день з'являються видання ілюстровані високопрофесійними, сучасними українськими художниками, які слідкують за світовими тенденціями та експериментують з ілюстрацією та оформленням книги. Традиційно сильною в Україні залишається класична книжкова ілюстрація, але митці відкриті і до експерименту, тим самим розповсюдженою стає віртуальна графіка, що привертає до книжки багато читачів різного віку. Часто ілюструючи віршовані видання, художники прагнуть до новаторських рішень, що допомагають розкрити зміст сучасних оригінальних творів та доповнити картину детальними образами.

Проаналізовано процес розвитку графіки видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» загалом і в конкретних художніх явищах, мистецьких творах простежується постійна взаємодія інтернаціонального і національного, новітнього і традиційного, загального й особливого. На своєрідність художньої мови ілюстрацій вплинуло співробітництво видавництва з високопрофесійними сучасними українськими художниками, які поєднують у своїх творах традиційні мотиви з глибоко індивідуальними засобами творення образу.

Ключові слова: стиль, мистецтво, книжкова графіка, ілюстрація, оформлення книги Україна, національний, авангард, реалізм.

ВСТУП

Активний розвиток дитячого читання в наш час можливий лише за умови широкої палітри якісних сучасних ілюстрацій для дитячих книг. За останнє десятиліття багато людей звернуло свою увагу до проблеми дитячого читання, а також пошуків у сфері книговидавництва.

Сучасні цифрові технології суттєво змінюють ситуацію у видавничій справі. З одного боку негативно впливають на видавничу справу, оскільки все більше людей обирають замість друкованих книг цифрові аналоги, з іншого – цифрове мистецтво надає нових, незвичних, властивих йому засобів виразності, які корелюють із світобаченням сучасної дитини, яка зростає у діджиталізованому оточенні. У таких умовах друкована книга стає елементом колекціонування або мистецьким об'єктом. Тому сучасна видавнича індустрія потребує свіжих нестандартних ідей щодо оформлення дитячих видань. Для графіка, ілюстратора, художника є важливим створити «якісний, цілісний образ, що сприятиме розкриттю сюжету твору та створить загальний настрій книги» [21].

Були проведені дослідження про особливості впливу книги на дитину. Саме роль дитячої книги багато в чому визначається роллю та місцем у ній художнього малюнка. Доведено, що ілюстрація для дітей важлива також як сам текст книги, а для молодшого віку навіть важливіша за текст [17]. Ілюстрація у дитячій книзі – це своєрідний візуальний шлях пізнання, який входить у систему універсальної культури, які забезпечують досвід та розуміння світу дитиною. Художнє зображення завжди пов'язане з емоційною пам'яттю, розвиток якої необхідний для духовного зростання особистості, формування творчих здібностей дитини [6]. Завдання художника-ілюстратора полягає у динамічному розширенні дитячого знання у вигляді книги.

Завдяки видавництвам, які спеціалізуються на друкуванні оригінальних та перекладених книг для дитячої читацької аудиторії, сучасний книжковий ринок представляє собою різноматичні та різножанрові книги. Часто саме бренд видавництва стає важливим фактором у виборі книги самими маленькими читачами або їх батьками, друзями, родичами. Але за кожним брендом стоїть кропітка робота видавництва, зокрема із визначення успішних прийомів колаборації з письменниками, художниками. Формування бренду якісного національного видавництва, його успішність, сприяють підвищенню популярності книги, відродженню інтересу до читання, з чим і пов'язана актуальність дослідження.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Останнім часом тема ілюстрації та ілюстрування стає дедалі актуальнішою. Знайомство зі світовими тенденціями в ілюстрації, вивчення підходів, технік ілюстрації, способів їх комбінування з цифровими технологіями є базисом дослідження художньої ілюстрації як явища. Книжкову ілюстрацію як художнє, видавниче, соціокультурне явище досліджують фахівці з дизайну книги, психології, педагогіки, соціології.

У статті М. Токар [18] розглядається естетика образу літературного героя в художньому просторі дитячої книжкової ілюстрації. Визначаються особливості та прийоми поєднання деталей із зображенням загалом і з емоцією, яку вона передає.

Питання освітньо-виховного потенціалу ілюстрації дитячої книги порушуються, зокрема, в публікації Ю. Федіної [19]. Дослідниця розробила педагогічні й мистецькі вимоги до ілюстрування дитячого видання. Е. Огар розглядає проблеми видавничої підготовки дитячої книги, а також узагальнює функції, які виконує зображення у дитячих книжках: інтерпретаційну, пізнавально-навчальну, виховну, естетичну, доповнювальну функції [15,16].

Художні процеси в українській книжковій графіці 50–70-х років ХХ ст. ґрунтовно вивчає Н. Белічко [1], окреслюючи певні етапи, фактично три окремі періоди розвитку радянської книжкової графіки цього періоду як зразку графічного мистецтва.

Взаємодію ілюстративної культури сучасної дитячої книги та видавничих норм досліджують Н. Шульська та А. Манюхіна [21]. В роботі сформульовано основні вимоги, які ставлять фахівці видавничої галузі при підборі ілюстративного наповнення книг для дітей.

І. Макарова [10], О. Мельник [12] розглядають особливості виконання книжкової ілюстрації за допомогою комп'юторної графіки. О. Литвиненко досліджує сучасний стан та перспективи розвитку дитячої книги в мультимедійному середовищі України [9]. Досвід художньо-технічного виконання ілюстрацій дитячих книг художниками-видавниками Української академії друкарства останньої чверті ХХ ст. вивчає А. Майовець [11]. Дослідженню творчості К.Лавра присвячена розвідка В.А.Олійник [17]. Аналізувалися особливості творчого почерку та методики ілюстрування В.Єрка

Також в рамках даної роботи вивчалися доступні відомості про діяльність видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» [11].

МЕТА

Представити особливості розвитку книжкової української графіки на прикладі видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га».

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Ілюстрована книга - це предмет, з яким хочеться спілкуватись, отримуючи естетичне задоволення. Предмет, що завойовує нашу увагу, відкриває, дивує, захоплює у свій особливий простір. Ілюстрація — зображення в книжці або журналі, що пояснює, відтворює зміст тексту; малюнок [18].

В рамках даної роботи мова піде про підліткову мальовану книгу — витвір мистецтва та арт-об'єкт, оскільки основну частину ілюстрованих видань представлені саме в дитячій літературі [1,2]. Саме у дитячій та підлітковій книзі митець сьогодні може ставити та вирішувати творчі проблеми величезного діапазону.

Психологи, що досліджували вплив книги на дитину, стверджують, що ілюстрація до художнього твору не тільки не вбиває самостійного мислення дитини, а навпаки стимулює його. Як зазначає Є. Огар: «...будь-яка дитина (та й дорослий) набагато більше висновків може зробити, якщо не тільки прочитає якийсь твір, а й побачить, як інша людина — у цьому випадку художник ілюстратор — уявляла думку автора. Сама незгода зі способом зображення цієї думки художником буде вихідним пунктом для дуже цінної та самостійної розумової роботи такого роду, якої не було б, якби читач не бачив ілюстрацій цього художника...» [16].

Що ж до сучасної ілюстрації то синонімія — т. е. буквально зображення текстового повідомлення, одна із 16 способів смислоутворення, тобто відносини ілюстратора і автора надзвичайно ускладнилися і всі ці суперечки скасовуються, оскільки ілюстрація давно вийшла за межі простого, буквального дотримання тексту [4]. На перший план у сучасній книзі виходить концепція видання загалом, і як частина цієї концепції — ілюстрація, що пропонує зоровий ряд певного формату, тобто стилістично, пластично та композиційно підпорядкований концепції видання. У концепції теж мало довільного - вона багато в чому залежить від категорії читача, на якого розрахована, вона повинна бути адекватна тексту, хоча може пропонувати іронічне, символічне, сатиричне, філософське, асоціативне, алегоричне та інше [5].

Таким чином, ілюстрація в книзі — є способом впізнання та розкриття тексту з різних сторін, а також спосіб його доповнення та співав-

торства з ним, вона суб'єктивна, оскільки має індивідуальність художника, і чим ця індивідуальність яскравіша, тим цікавіше її прочитання. Чим багатший і складніший світ, який пропонує нам автор — ілюстратор, чим він переконливіший і досконаліший пластично — тим більше приводів для роздумів. Книга стає улюбленою тоді, коли ми розмірковуємо про неї і повертаємося до неї в різні періоди життя, і щоразу вона дає нам нову їжу для роздумів і допомагає зрозуміти щось, що відбувається в нашому житті — одкровення в мистецтві для тих, хто їх вміє зчитувати, не замінити нічим [6].

Художник книги вже давно стоїть на одному ступені з автором і цей союз, коли він органічно народжує той предмет, який ми із задоволенням бережемо кілька поколінь, передаючи дітям у спадок. Це почалося з появою дитячої ілюстрованої книги і цей процес триває всюди і продовжує заглиблюватися. Створення оптимального й цікавого ілюстрованого наповнення у дитячій літературі — важлива складова редакційно-видавничого процесу над дитячою книгою.

Одним з відомих українських видань є видавництво «Абабагаламага» що набуло популярності завдяки своїй неймовірній ілюстрації.

«Абабагаламага» — видавництво оригінальних подарункових книги для «малюків від 2 до 102», що відрізняються високою художньою та поліграфічною якістю. Видавничий Дім «А-ба-ба-га-ла-ма-га» був заснований Іваном Малковичем в Україні в 1992 р. [7]. Книги видавництва виходять не лише в Україні, а й у Америці, Швейцарії, Словаччині. Видавництво успішно продає свої права провідним видавництвам світу, серед яких такий гранд як Alfred A. Knopf (Нью-Йорк). Найвищий рівень роботи «Абабагаламага» підтверджено і тим, що видавництво має ексклюзивне право на видання книги Джоан Роулінг «Гаррі Поттер» в Україні.

Перше видання «А-ба-ба-га-ла-ма-га» «Українська абетка» 1992 року починалося з «ангела» на літеру «а». Не виключено, що саме тоді видавництво почало привертати до себе велику увагу (рис.1).

Саме силами поета Івана Малковича було створено та досягнута популярність відомого посьогодні українського брэнда.

«Абабагаламага» перетворила дитячу книжку на модний і популярний товар. Тепер кожна дитина «від 2 до 102 років» — як зазначено на книжках видавництва — знає, що «Абабагаламага» — це серйозно, якісно і назавжди.

З першого дня існування видавництва акцент робився саме на якості книжкового продук-

ту. Оригінальний текст або переклад неодмінно мав поєднуватися з чудовими яскравими малюнками та якісною поліграфією. Дитяча книга від «Абабагаламага» завжди була коштовною — і за якістю виконання, і за ціною, а відтак — і за суспільним резонансом [8].

Рис. 1. Українська абетка (старе видання) [14]

Основні видання українських народних казок та української «Абетки», «Улюблені вірші», «Снігова королева» Г.К.Андерсена, Керролова «Аліса» і «Казки Туманного Альбіону» і, нарешті, світовий бестселер останнього десятиліття - семитомник пригод Гаррі Поттера Джоан Ролінг. Це тільки перші книжки які додали відомості, які здатні скласти славу і репутацію будь-якому видавництву «Абабагаламага» цю репутацію виборола і заслужила в нерівній боротьбі з українськими реаліями та численними зовнішніми чинниками.

До кінця 1990-х «Абабагаламага» залучали до роботи двох художників світового рівня - Костя Лавра і Владислава Єрка. Досить дорогі роботи «Снігова королева», «Улюблені вірші», «Пан Коцький», «Казки Туманного Альбіону» стають справжніми шедеврами книговидавництва.

Дивовижні та незвичайні, барвисті та воістину казкові ілюстрації Владислава Єрка зачаровують та захоплюють, змушують забути про будні та поринути у справжню атмосферу дитинства [9]. Роботи цього українського художника-ілюстратора вражають своєю винятковою деталізацією. Все докладно промальовано, і жодна деталь не випадкова у малюнку. Здається, що ці яскраві ілюстрації можна розглядати нескінченно, вивчати годинами. Не дивно, що Владислав Єрко здебільшого працює як ілюстратор книг і часто малює обкладинки, адже саме обкладинка книги та яскраві ілюстрації можуть розповісти про книгу значно більше, ніж сотні сторінок.

Серед найзнаменитіших і найдивовижні-

ших ілюстрацій Владислава Єрка — робота над книгою «Казки Туманного Альбіону», «Снігова королева» Ганса Християна Андерсена, ілюстрації для книг Пауло Коельо, Річарда Баха, Карлоса Кастанеду, Вільяма Шекспіра, Льюїса та «Абабагаламага». Крім того, Єрко був визнаний найкращим ілюстратором книг про Гаррі Поттера Джоан Роулінг. Фактично всі дитячі книжки Єрка з кольоровими ілюстраціями отримували призи на різних українських книжкових виставках та книжкових преміях .

Складні, фантазійні, романтичні ілюстрації В.Єрка не одразу були сприйняті видавництвом, надто несхожі вони були на звичні ілюстрації до казок, але час показав, що художник мав рацію: «Снігова королева» Андерсена з його ілюстраціями (рис.2) двічі видавалася англійською мовою і в 2005 році потрапила до трійки найбільш продаваних книг в Англії напередодні Різдва. Напевно, даремно, Пауло Коельо, коли на одній англійській книжковій виставці побачив проілюстровану Владиславом Єрко книгу «Снігова королева», зізнався, що «це найдивовижніша дитяча книга, яку я коли-небудь бачив у своєму житті...» [22].

Рис. 2. Книга «Снігова королева» [14]

До книги «Казки Туманного Альбіону» увійшли британські казки лицарських часів: дві шотландські та англійська («Юний Роланд»). Таємничу магію казок якнайкраще доповнюють малюнки Владислава Єрка, над якими він працював майже три роки (рис. 3 а,б). Інтерес до ілюстрації дитячої літератури носив не тільки професійний, але й особистий характер — художник серйозно захопився цією тематикою і створив ряд ілюстрацій за власною ініціативою. Художник ніби грає з читачем, заманюючи його в дивовижні хащі філігранної казкової фантазії, звідки так важко і так не хочеться повертатися

в суєтний світ реальності. Насамперед це дуже гарна книга. Розглядати ілюстрації одне задоволення, особливо звертати увагу на деталі, які є в самому тексті. В ілюстраціях є звичайно додаткові деталі, що не прописані в тексті, але основні фігури виглядають так само і роблять те, що і в тексті. Казки про легендарні походи рицарів та їх перемоги над чудовиськами ілюстровані образами, які вимагають від глядача певної підготовки, налаштованості сприймати такий візуальний ряд.

Рис. 3 Казки Туманного Альбіону [22]

Книги, створені з урахуванням ілюстрацій Ерко, вражаючі. Тонке відчуття матеріалу, чудова робота з фактурами та неймовірне опрацювання деталей змушують дійсно повірити в казку.

Вже на початку 2000-х Малкович, якого часто звинувачували в роботі на багатого покуп-

ця, наважується на ще один безпрецедентний крок. «Абабагаламага» випускає серію казок «Міні-диво» накладом у понад мільйон примірників і за ціною по одній гривні. Знайшлися партнери, які усвідомили загальнонаціональне значення цього задуму. Відтоді книги видавництва стали доступними для кожної української дитини. Малкович зумів буквально вигризти зубами необхідну йому якість книжок

Один із найвідоміших проектів видавництва — публікація серії романів Джоан Ролінг про Гаррі Поттера у перекладі Віктора Морозова. На сьогоднішній день видано всі одинадцять книг [10]. Переклад «Гаррі Поттера та смертельних реліквій» вийшов першим у світі.

Обкладинки до книг серії, які намалював київський художник Владислав Ерко, вважаються найкращими у світі (рис 4). Вихід першої книги «поттеріани» було затримано на два місяці через обкладинку. Англійська сторона наполягала на американській обкладинці, — саме в такій «Гаррі Поттер» виходив у більшості країн світу, в тому числі і в Росії.

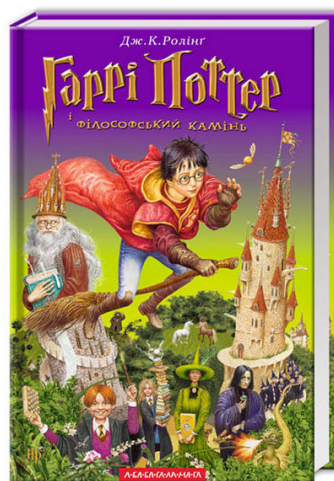

Рис. 4. Гаррі Поттер і філософський камінь [3]

Малкович пишається, що в одному з телеінтерв'ю авторка «поттеріани» Джоан Ролінг тримала на столі саме український переклад своєї книги. Лише за одну ніч першої, опівнічної презентації видавництво продало понад 800 книжок.

Видавництво «Абабагаламага» на кілька років фактично присвятила себе виданню «Гаррі Поттера», залучивши до справи найкращих перекладачів і художників. Малкович зробив так, що навіть російські книгорозповсюджувачі їздили до нього по україномовні книжки. Річ у тому, що деякі частини цього знаменитого книжкового серіалу з'являлися раніше, ніж аналогічні пере-

клади в Росії. І це була солідна перемога, зважаючи на культурну ситуацію і на те, що рівень розвитку російського видавничого бізнесу і масштаб ринку в десятки разів перевищував ті ж показники в Україні.

Для видавництва на довгі роки саме книги «Гаррі Поттера» залишаться справжньою золотою жилою. Адже до чудового перекладу Морозова, блискуче редагованого О. Негребецьким та Малковичем та ілюстрованого Єрком, звертаються нові покоління українських читачів: — «Гаррі Поттера» ми передруковуємо кожен том двічі-тричі на рік, — зізнається Малкович.

Саме «Гаррі Поттером» Малкович відкриває для свого видавництва простір для підліткової літератури. Книга — «Сказки барда Бідла» надійшла у продаж 4 грудня 2008 року. У 2014 році було надруковано нову книгу письменниці «Фантастичні звірі і де їх шукати». Обкладинки до книг серії, які намалював київський художник Владислав Єрко, вважаються найкращими у світі.

«Абабагаламага» — має унікальні в своєму роді елементи позиціонування: це перше українське видання, друк книжок відбувається в поєднанні з захистом навколишнього середовища, отримують унікальні для України дозволи до публікацій іноземних творів.

Видавництво «Абабагаламага» акцентує увагу споживачів не тільки на друковані тексти, але і на обрамлення матеріалу та його представлення. Видавництво завжди супроводжує презентації своїх нових книжок зустрічами з ілюстраторами, авторами, влаштуванням театральних дійства та розіграшами книжок. Це завжди дає інформаційний привід для новин в засобах масової інформації [11]. Єдиним недоліком рекламної кампанії є те, що інформування про більшість акцій проводиться лише в інтернеті, а тому не всі завжди встигають отримувати новини.

Видавництво має плавно переходити з категорії дитяче видання у розділ дорослої літератури, оскільки «Абабагаламага» асоціюється у споживачів з дитячими книгами [12]. Тому розгортаючи маркетингову політику комунікацій особливу увагу необхідно зосередити саме на просування дорослої книжки. Важливим нововведенням у діяльності видавництва було створення інтерактивної книжки.

На даний момент видавництво має тільки один такий примірник, але на різних мовах. Так, японська версія «Снігової королеви» на iPad очолила список найкращих інтерактивних новинок [19]. Тому, з розвитком техніки, саме на цей жанр необхідно зосередити свої зусилля. Елек-

тронні книжки поступово витісняють паперові, тому освоєння даної галузі є актуальним.

Загальна діяльність видавництва показує, що вони розвиваються та ведуть активну діяльність, слідкуючи за сучасними тенденціями [14]. Досить вдало проходить популяризація української книжки серед населення, а тому «Абабагаламага» має задуматись про завоювання титулу видавництва №1 в Україні.

ВИСНОВКИ

Для того, щоб створити якісну ілюстрацію, художник має перейнятися духом книги, зрозуміти головну думку тексту і навіть самого автора.

1. Ілюстрація, створена для передачі зримої атмосфери книги, здатна уявити собою новий образотворчий стан у порівнянні з висловлюванням автора літературного тексту лише в тому випадку, якщо художник повністю поринув в авторську ідею, в суть письменницького задуму.

2. Завдання, поставлене перед художником-ілюстратором, — дати найбільш глибоке розуміння побудови книги, її матеріалу та сенсу, а не переслідування мети сліпого буквального зображення. На плечі художника лягає відповідальність перед автором книги та перед читачами. Певною мірою художник навіть стає співавтором, надаючи читачеві своє бачення написаного.

3. Хороша ілюстрація — та, яка сприймається як частина тексту, як щось не просто доповнює, а щось необхідне. Візуальні елементи, що фігурують в об'єктах сучасної культури, призначені для виявлення факторів розвитку мистецтва, формування взаємозв'язку між його видами.

Ілюстрація має багатовікову історію і зараз вона не менш популярна. З появою цифрових книг у вільному доступі, ілюстрація, з одного боку, стала менш затребуваною, оскільки люди вважають за краще завантажувати електронні варіанти книг, звичайно, без зображень. Але з іншого боку, люди стали більше цінувати та купувати паперові та красиво ілюстровані книги. Виріс у населення різного віку попит на ілюстровані книги, як на рідкіснішу подарункову річ. А це означає, що ми маємо подумати над підвищенням якості ілюстрацій та просуванням вітчизняної ілюстрації загалом.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Балуцька Л. Українська дитяча книжка: проблеми кількості та якості. Майбутнє твориться в дитинстві. Електронний ресурс. URL: Дата звернення: 21.11.1021 <http://postup.brama.com/usual.php?what=64152>.
- [2] Белічко Н. Ю. Українська книжкова графіка 50–70-х років ХХ ст. – С. 126-141
- [3] В українських книгарнях з'явиться нова «поттеріана» Джоан Роулінг. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2018/06/27/231831/>
- [4] Ганкина Э.З. Художественная иллюстрация в детской книге // Детская литература / Под ред. Е.Е.Зубаревой. М.: Просвещение, 1989.- 456 с.
- [5] Гончарова Н. Через цветной мосток к познанию: роль иллюстрации в детской научно-познавательной книге // Детская литература. - 1992. - № 1. - С.64-68.
- [6] Громова Е.А. Эмоциональная память и ее механизмы. М., 1980.- 103 с.
- [7] Давиденко Л. Засоби художньої виразності у книжковій графіці: традиції та інновації / Л.Ф. Давиденко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. – 2014. – С. 115-118.
- [8] Кабачек О. Пожелание художникам, или что ценят дети в книжной графике: (Итоги анкетирования «лидером у детей оказался старейший художник детской книги Л.Владимирский») // Детская литература. - 1992. № 11 - 12. - С.48-50.
- [9] Литвиненко О. Дитяча книга в мультимедійному середовищі: сучасний стан та перспективи розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук зі соц. комунікацій: 27.00.03 / О. О. Литвиненко; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2011. – 22 с.
- [10] Макарова И.О. Компьютерная графика в книжной иллюстрации. Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение. 2011. № 4. С. 182-185.
- [11] Майовець А. Ілюстрування дитячих книг художниками-випускниками Української академії друкарства останньої чверті ХХ ст.: досвід художньо-технічного виконання / А. Майовець // Народознавчі зошити. – 2013. – № 4. – С. 750-755.
- [12] Мельник О. Комп'ютерна графіка у сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю / О. Мельник // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство. – 2015. – № 1 (Вип. 33). – С. 157-161.
- [13] Найкращі українці. URL: http://ukrainethebest.com/hero_52/.
- [14] Не будь маглom, купи українське. 7 знакових видань «А-ба-га-ла-ма-га». https://hromadske.ua/posts/ne-bud-maglom-kupui-ukrainske-7-znakovykh-vydan-a-ba-ba-ha-la-ma-ha_
- [15] Огар Е. Культура сучасної дитячої книжки / Е. Огар // Видавничі галузь і кадри: досягнення, проблеми, перспективи: наук.-практ. зб. Львів: Аз-Арт, 2002. – С. 138-147.
- [16] Огар Е. І. Дитяча книга: проблема видавничої підготовки: навч. посіб. / Е. І. Огар. – Львів: Аз-Арт, 2002. – 159 с.

REFERENCE

- [1] Balutska L. Ukrainiska dytiacha knyzhka: problemy kilkosty ta yakosti. Maibutnie tvorytsia v dytynstvi. Elektronnyi resurs. URL: Data zvernennia: 21.11.1021 <http://postup.brama.com/usual.php?what=64152>.
- [2] Belichko N. Yu. Ukrainiska knyzhkova hrafika 50–70-kh rokiv KhKh st. – S. 126-141
- [3] V ukrainskykh knyhariakh z'avytsia nova «potteriana» Dzhoan Roulinh. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2018/06/27/231831/>
- [4] Hankyna Э.З. Khudozhestvennaia yllustratsyia v detskoii knyhe // Detskaia lyteratura / Pod red. E.E.Zubarevoi. M.: Prosveshchenye, 1989.- 456 s.
- [5] Honcharova N. Cherez tsvetnoi mostok k poznanyiu: rol yllustratsyy v detskoii nauchno-poznavatelnoi knyhe // Detskaia lyteratura. - 1992. - № 1. - S.64-68.
- [6] Hromova E.A. Emotsyonalnaia pamiat y ee mekhanyzmy. M., 1980.- 103 s.
- [7] Davydenko L. Zasoby khudozhnoi vyraznosti u knyzhkovii hrafitsi: tradytsii ta innovatsii / L.F. Davydenko // Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. – 2014. – S. 115-118.
- [8] Kabachek O. Pozhelanye khudozhnykam, yly chto tseniat dety v knyzhnoi grafyke: (Ytohy anketyrovanyia «lyderom u detei okazalsia stareishyi khudozhnyk detskoii knyhy L.Vladymyrskiy») // Detskaia lyteratura. - 1992. № 11 - 12. - S.48-50.
- [9] Lytvynenko O. Dytiacha knyha v multymediinomu seredovyshchi: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. nauk zi sots. komunikatsii: 27.00.03 / O. O. Lytvynenko; Khark. derzh. akad. kultury. – Kh., 2011. – 22 s.
- [10] Makarova Y.O. Kompiuternaia hrafyka v knyzhnoi yllustratsyy. Vestnyk Aдыгейского государственного университета. Seryia 2: Fylohohyia y ykusstvovedenye. 2011. № 4. S. 182-185.
- [11] Maiovets A. Iliustruvannia dytiachykh knykh khudozhnykamy-vypusknymy Ukrainskoi akademii drukarstva ostannoii chverti XX st.: dosvid khudozhno-tekhnichnoho vykonannia / A. Maiovets // Narodoznavchi zoshyty. – 2013. – № 4. – S. 750-755.
- [12] Melnyk O. Kompiuterna hrafika u suchasni knyzhkovii iliustratsii: problemy tekhniky ta styliu / O. Melnyk // Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser. Mystetstvoznnavstvo. – 2015. – № 1 (Vyp. 33). – S. 157-161.
- [13] Naikrashchi ukrainsi. URL: http://ukrainethebest.com/hero_52/.
- [14] Ne bud mahlom, kupui ukrainske. 7 znakovykh vydan «A-ba-ha-la-ma-ha». https://hromadske.ua/posts/ne-bud-maglom-kupui-ukrainske-7-znakovykh-vydan-a-ba-ba-ha-la-ma-ha_
- [15] Ohar E. Kultura suchasnoi dytiachoi knyzhky / E. Ohar // Vydavnycha haluz i kadry: dosiahnennia, problemy, perspektyvy: nauk.-prakt. zb. Lviv: Az-Art, 2002. – S. 138-147.
- [16] Ohar E. I. Dytiacha knyha: problema vydavnychoi pidhotovky: navch. posib. / E. I. Ohar. – Lviv

[17] Олійник В. А. Сучасний погляд українського художника-ілюстратора на оформлення дитячої книги (на прикладі творчості Костя Лавра) / В. А. Олійник // Вісник ХДАДМ. – 2011. – № 4. – С. 63–66.

[18] Токар М. Художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації. *ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв*. Вип. 35. С. 220-233

[19] Федіна Ю. Освітньо-виховний потенціал ілюстрації дитячої книги / Федіна Ю. // Вісник інституту розвитку дитини. – 2014. – Вип. 35. – С. 119-124.

[20] Харченко О. М. Дизайн оформлення української дитячої книги на прикладі казок / О. М. Харченко // Вісник ХДАДМ. – 2010. – № 1. – С. 146–149.

[21] Шульська Н., Манюхіна А. Ілюстративна культура сучасної дитячої книги: видавничі норми й читацькі вимоги / Н. Шульська, А. Манюхіна // Scripta manent: молодіжний науковий вісник інституту філології та журналістики. – 2016. – С. 152-154

[22] А-ба-ба-га-ла-ма-га для всіх поколінь Назва з екрану. URL: <https://grenka.ua/review-a-ba-ba-ga-la-ma-ga-dlya-vsikh-pokolin>

[23] Владислав Єрко (1.07.1962) http://ababahalamaha.com.ua/uk/Єрко_Владислав

[24] Єрко Владислав <https://www.barabooka.com.ua/vladislav-yerko/>

: Az-Art, 2002. – 159 s.

[17] Oliinyk V. A. Suchasnyi pohliad ukrainskoho khudozhnyka-iliustratora na oformlennia dytiachoi knyhy (na prykladi tvorchoosti Kostia Lavra) / V. A. Oliinyk // Visnyk KhDADM. – 2011. – № 4. – S. 63–66.

[18] Tokar M. Khudozhno-estetychni osoblyvosti dytiachoi knyzhkovoї iliustratsii. *VISNYK Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*. Vyp. 35. S. 220-233

[19] Fedina Yu. Osvitno-vykhovnyi potentsial iliustratsii dytiachoi knyhy / Fedina Yu. // Visnyk instytutu rozvytku dytyny. – 2014. – Vyp. 35. – S. 119-124.

[20] Kharchenko O. M. Dyzaïn oformlennia ukrainskoi dytiachoi knyhy na prykladi kazok / O. M. Kharchenko // Visnyk KhDADM. – 2010. – № 1. – S. 146–149.

[21] Shulska N., Maniukhina A. Iliustratyvna kultura suchasnoi dytiachoi knyhy: vydavnychi normy y chytatski vymohy / N. Shulska, A. Maniukhina // Scripta manent: molodizhnyi naukovyi visnyk instytutu filohii ta zhurnalistyky. – 2016. – S. 152-154

[22] A-BA-BA-HA-LA-MA-HA DLIa VSIKH POKOLIN Nazva z ekranu. URL: <https://grenka.ua/review-a-ba-ba-ga-la-ma-ga-dlya-vsikh-pokolin>

[23] Vladyslav Yerko (1.07.1962) http://ababahalamaha.com.ua/uk/Ierko_Vladyslav

АННОТАЦІЯ

Новик А.В., Земцова П.А. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га». В статті досліджується специфіка сучасної української книжної графіки. Намечаються відмінності в оформленні книжної продукції для дитячої аудиторії. Наукова новизна заключається в спробі структурувати пошуки українських художників в оформленні казок і дитячих історій, визначити особливості роботи з ілюстрацією видавництва А-ба-ба-га-ла-ма-га — флагмана українського видавничого дела.

Виявлено, що українська книжкова графіка почала швидко розвиватися, що пов'язано з востребованістю на ринку саме українських видань, зниженням попиту на книги російських видавств. Одним з яскравих прикладів є вплив масштабних літературних ярмарків, таких як Книжний Арсенал. Незважаючи на наявність різної якості видань, в книжних магазинах можна зустріти різні книги і не завжди продукція має високий професійний рівень, на сьогоднішній день з'являються видання ілюстровані високопрофесійними, сучасними українськими художниками, які слідують за світовими тенденціями і експериментують з ілюстрацією. оформлення книги. Традиційно сильною в Україні залишається класична книжкова ілюстрація, але художники відкриті до експерименту, тому розповсюдженою стає віртуальна графіка, яка приваблює

ABSTRACT

Novik H., Ziemtsova P. Modern illustration. A-ba-ba-ha-la-ma-ha publishing house. The article examines the specifics of modern Ukrainian book graphics. Differences in the design of books for children are outlined. The scientific novelty is an attempt to structure the search for Ukrainian artists in the design of fairy tales and children's stories, to determine the features of working with the illustration of the publishing house «A-ba-ba-ha-la-ma-ga» — the flagship of Ukrainian publishing.

It was found that Ukrainian book graphics began to develop rapidly, which is due to the demand in the market of Ukrainian publications, declining demand for books by Russian publishers. One striking example is the influence of large-scale literary fairs such as the Book Arsenal. Despite the presence of different quality publications, because on the bookshelves in stores you can find different books and products are not always high professional level, today there are publications illustrated by highly professional, contemporary Ukrainian artists who follow world trends and experiment with illustration and book design. Classical book illustration remains traditionally strong in Ukraine, but artists are also open to experimentation, thus virtual graphics are becoming widespread, attracting many readers of all ages to the book. Often illustrating poetic editions, artists strive for

книге многих читателей всех возрастов. Часто иллюстрируя стихотворные издания, художники стремятся к новаторским решениям, помогающим раскрыть содержание современных оригинальных произведений и дополнить картину подробными образами.

Проанализирован процесс развития графики издательства «А-ба-ба-га-ла-ма-га» в целом и в конкретных художественных явлениях, произведениях искусства прослеживается постоянное взаимодействие интернационального и национального, новейшего и традиционного, общего и особенного. На своеобразие художественного языка иллюстраций повлияло сотрудничество издательства с высокопрофессиональными украинскими художниками, которые объединяют в своих произведениях традиционные мотивы с глубоко индивидуальными средствами создания образа.

Ключевые слова: стиль, искусство, книжная графика, иллюстрация, оформление книги Украина, национальный, авангард, реализм.

AUTHOR`S NOTE:

Novik Hanna, Національний авіаційний університет, старший викладач кафедри дизайну інтер'єру, м. Київ, Україна, e-mail: hanna.novik@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0003-4027-5079
professional orientation or specialization: interior design, metal in environment design

innovative solutions that help reveal the meaning of modern original works and complement the picture with detailed images.

The process of development of graphics of the publishing house «A-ba-ba-ha-la-ma-ga» in general and in specific artistic phenomena, works of art is traced to the constant interaction of international and national, new and traditional, general and special. The originality of the artistic language of illustrations was influenced by the publishing house's cooperation with highly professional contemporary Ukrainian artists, who combine traditional motifs in their works with deeply individual means of image creation.

Key words: style, art, book graphics, illustration, book design Ukraine, national, avant-garde, realism.

Ziemptsova Polina, master's student, National Aviation University, Kyiv, Ukraine. e-mail: 5242905@stud.nau.edu.ua.

Стаття подана до редакції 02.12.2021р.
Стаття прийнята до друку 12.12.2021р